

Reviderad 2021-11-22
Handlingsplan för 2022

Länsgemensam analys och handlingsplan för psykisk hälsa i Norrbotten 2021-2025

Innehåll

1. Bakgrund och förutsättningar	2
2. Syfte.....	2
3. Nationell struktur för utvecklingsarbetet.....	2
4. Regional struktur för samverkan - genomförande.....	3
5. Nuläge 2021.....	3
5.1 Pågående utvecklingsarbeten hos respektive huvudman.....	3
6. Prioriterad områden.....	4
7. Värdegrund.....	4
8.1 Jämställd och jämlik	5
8.2 Barnrättsperspektivet-prövning av barnets bästa	5
9.1 Stärkt samverkan mellan huvudmännen Norrbotten	5
9.2 Läns gemensamt arbete för suicidprevention	6
9.3 Stärkt Brukarmedverkan	7
9.4 Ungdomsmottagningar	8
10. Aktivitetsplan Uppdrag Psykisk hälsa 2020–2025	9

1. Bakgrund och förutsättningar

Den reviderade handlingsplanen utgår från tidigare handlingsplan för 2020 och är ett resultat av en överenskommelse mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR). I budgetpropositionen har för 2022 avsatts totalt 2 163 mkr som stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Syftet är att stimulera utvecklingsarbete, förbättra förutsättningarna för lokala och regionala analyser, identifiera regionala och lokala utvecklingsmål samt förbättrad psykisk hälsa.

I budgetpropositionen för 2022 föreslår regeringen fortsatta satsningar för att stärka arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. För 2023 och 2024 föreslår regeringen att fortsatt avsätta 1,5 miljarder kronor per år för satsningarna på bland annat att utveckla och stärka primärvårdens arbete med psykisk hälsa och ohälsa.

Sedan 2019 pågår i länet utvecklingsarbeten i samverkan mellan huvudmännen med bland annat en genomlysning av ungdomsmottagningsverksamheterna i länet, en ny samverkansöverenskommelse för psykisk hälsa som inkluderar missbruk och samsjuklighet är framtagen. En länsgemensam handlingsplan är fastställd våren 2021, om samverkan för personer med missbruk och beroende där samsjuklighet, barn och unga vuxna i missbruk är i fokus. Handlingsplanen har sin utgångspunkt i SKR:s handlingsplan mot missbruk och beroende för åldersgruppen 13-29 år.

Aktiviteter i handlingsplanen finansieras av de länsgemensamma medel för samverkan som huvudmännen gemensamt rekviderar genom SKR efter överenskommelse mellan staten och SKR (enligt ovan). Planerade länsgemensamma aktiviteter och mål beskrivs i matrisen som återfinns sist i dokumentet. Aktiviteterna i denna handlingsplan kan komma att kompletteras under året allteftersom utvecklingsarbetet pågår. Huvudmännen bedriver fortsatt eget utvecklingsarbete lokalt/internt med särskilt riktade medel

2. Syfte

Att främja den psykisk hälsan i ett långsiktigt perspektiv, minska självmorden men framförallt under året fokusera på huvudmännens gemensamma aktiviteter utifrån de insatsområden som erhåller särskilda länsgemensamma medel.

3. Nationell struktur för utvecklingsarbetet

Samarbetet mellan SKR och regeringen har utvecklats under många år, genom årsvisa överenskommelser. SKR samordnar arbetet genom projektet Uppdrag Psykisk Hälsa och ansvarar för ett nationellt nätverk för länsamordnare från regioner och kommuner som har ett strategiskt uppdrag för det nationella utvecklingsarbetet med psykisk hälsa.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har ett regeringsuppdrag till om med 2024 att följa, stödja och utvärdera insatser inom överenskommelsen mellan staten och SKR.

- Följa för att synliggöra utvecklingen.
- Utvärdera för att identifiera effekter och resultat
- Stödja för att skapa stärkta förutsättningar.

4. Regional struktur för samverkan - genomförande

Länets kommuner och Region Norrbotten har en omfattande samverkan på såväl politisk som tjänstepersonsnivå. Den politiska samverkansberedningen (Polsam) är den gemensamma politiska nivån för samverkansfrågor inom hälsa, vård, omsorg och skola i länet. Polsam har till uppgift att bereda samverkansfrågor som kräver politiska beslut eller politisk vägledning för verksamheterna i region Norrbotten och länets kommuner.

Länsstyrgruppen består av tjänstepersoner; socialchefer, barn- och utbildningschefer och chefer från regionens hälso- och sjukvård. Länsstyrgruppen utgör en styrgrupp för länet och behandlar samverkansfrågor, utarbetar och följer upp länsövergripande överenskommelser, strategier och lokala avtal mm.

Norrbottens Kommuner är en intresseorganisation (kommunförbund) som ägs av länets samtliga kommuner och har till uppgift att bl.a. företräda och stödja länets kommuner och är en part i länsstyrgruppen.

I länet finns en befintlig arbetsgrupp för psykisk hälsa arbetet. I denna finns representanter för barn- och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri, primärvård, kommunernas missbruks- beroendevård, socialpsykiatri, individ och familjeomsorg, elevhälsa samt brukarorganisationer m.fl.

5. Nuläge 2021

Farhågor om effekterna efter Covid kvarstår alltså, då sjukvården har startat i en brant uppförsbacke, då effekterna av coronakrisen och den uppskjutna vården ska arbetas vidare med. Detsamma gäller för socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården. Det finns välgrundade farhågor om försämrad fysisk och psykisk hälsa generellt och särskilt vad gäller individer med missbruk beroende, farhågor om ökat våld i nära relationer och den sårbarhet som följer med arbetslöshet och försämrad ekonomi som också påverkar den psykiska hälsan, för att nämna några. Den psykiska ohälsa för personer som haft svår Covid förväntas få stora behov i sin rehabilitering.

Den stora omställningen i Region Norrbotten har påverkat så att vissa beslut har fördröjts och detta har medfört att en del av de planerade aktiviteterna, enligt handlingsplan, inte kunnat realiseras under året. Tidigare planerade aktiviteter kvarstår för 2022 av det skäl att samtliga ej är påbörjade men även att aktiviteterna ingår i en långsiktig satsning.

5.1 Pågående utvecklingsarbeten hos respektive huvudman

Utöver de gemensamma aktiviteterna pågår följande utvecklingsarbete hos huvudmännen.

Region Norrbotten

Inom ramen för psykisk hälsa satsningen, fortsätter Region Norrbotten arbetet med att erbjuda tidiga och tillgängliga insatser till alla åldersgrupper. Exempel på dessa satsningar sker inom barn- och ungdomshälsan, vuxenpsykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och folkhälsoenheten. Fortsatt utveckling av beroendevården och implementering av psykosociala team i primärvården. Den digitala utvecklingen har påskyndats under pandemin och verksamheterna erbjuder telefon och videobesök. Fler medborgare kan nu erbjudas evidensbaserade behandlingar för depression och ångest via internet KBT. Internet program

riktade till barn/ungdomar och föräldrar är nästa på tur. Ett utvecklingsarbete med mobila akutpsykiatriska enheter i samverkan med akut omhändertagande har startat 2021. Under 2022 fortsätter utvecklingsarbetet med målet att hitta lösningar och lokala samarbeten i länets samtliga kommuner.

Länets kommuner

Det arbete som påbörjades och planerades under 2021 fortgår under 2022. Förutom det utvecklingsarbete som bedrivs inom ramarna för kommunernas egna handlingsplaner i satsningen psykisk hälsa och suicidprevention, pågår i kommunerna även arbetet för stärkt samverkan på lokal nivå. Då kommunerna i länet har olika förutsättningar – finns det skillnader på vad som görs. Sammantaget pågår arbete lokalt i länet med exempelvis samordning av resurser, tidiga insatser i samverkan för unga, upprättande av lokala överenskommelser mellan socialtjänst och psykiatri samt att inrätta familjecentraler i några kommuner.

6. Prioriterad områden

I enlighet med förslaget i budgetpropositionen för 2021 föreslår regeringen att cirka 2,2 miljarder kronor avsätts till insatser inom området psykisk hälsa och suicidprevention under 2022. Medlen ska bland annat användas till att:

- utveckla det förebyggande och främjande arbetet inklusive arbetet med suicidprevention
- stärka tillgänglighet och kvalitet i vård, omsorg och andra stödinsatser för personer med psykisk ohälsa, psykisk sjukdom eller funktionsnedsättningar
- väntetiderna inom barn- och ungdomspsykiatri bli kortare
- det suicidpreventiva arbetet intensifieras

I arbetet ska ett barnrätts- och ett jämställdhetsperspektiv beaktas. Vidare ska det i arbetet tas hänsyn till att psykisk ohälsa och risk för suicid påverkas av ett flertal andra faktorer såsom kön, könsidentitet eller könsuttryck, sexuell läggning, ålder, funktionsnedsättning, socioekonomisk bakgrund, etnisk tillhörighet eller tillhörighet till urfolket eller nationell minoritet. Viktiga delar är arbetet med rätt stöd till psykisk hälsa samt arbetet med en sammanhållen god och nära vård för barn och unga.

Utöver det av regeringen prioriterade områden har det länsgemensamma arbetet särskilt fokus höja kunskapen vad gäller det suicidpreventiva arbetet för befolkningen samt medarbetare hos huvudmännen i samverkan med blåsljusverksamheterna. I länet har vi påbörjat ett samarbete med *Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa* (NSPH-riks) för att stärka och utveckla länet brukar-/patientorganisationer medverkan i utvecklingsarbetet i olika nivåer.

7. Värdegrund

Analys-och handlingsplanen utgår från en humanistisk människosyn och vilar på respekten för människovärdet som bottnar i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, i Europakonventionen samt i FN:s barnkonvention

8.1 Jämställd och jämlik

Region Norrbotten och kommunerna i Norrbotten har undertecknat den europeiska jämställdhets deklARATIONEN (CEMR) och därmed förbundit sig att verka för jämställdhet i sina verksamheter. Det betyder att ett jämställdhetsperspektiv ska integreras och genomsyra arbetet så att resurser fördelas rättvist och att insatser som görs leder till ökad jämställdhet.

Att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv uttrycks i svensk grundlag, i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, och i WHO:s stadgar.

Alla människor i Sverige har dock inte samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv. Människor med olika lång utbildning, olika yrken eller olika stora inkomster skiljer sig också påtagligt åt i hälsa, sjukdomsrisk och livslängd. Sociala faktorer påverkar för en jämlik psykisk hälsa behöver belysas och samtidigt inte tappa fokus på grupper som kan betraktas som särskilt utsatta då dessa faktorer ofta sammanfaller. I det här sammanhanget kan det handla om grupper som har ökad risk för psykisk ohälsa, eller har sämre tillgång till samhällets vård- och stödutbud. Den pågående pandemin har synliggjort utsatta grupper än mer. I den pågående vaccinationsplaneringen för denna grupp har brukarorganisationerna och civila samhället en viktig roll som visar på vikten av att också utveckla arbetet för psykisk hälsa med dessa aktörer som betydelsefulla deltagare i arbetet.

8.2 Barnrättsperspektivet-prövning av barnets bästa

Sedan barnkonventionen blev lag den 1 juni 2020 ska barnrättsperspektivet på både kort- och långsikt – beaktas i beslutsprocesser och vid verksamhetsplanering. Alla barn ska ha samma rättigheter och lika värde. Ingen får diskrimineras. Barnets bästa ska användas som vägledning i alla frågor som rör barn. Fokus måste ligga på att identifiera möjliga lösningar som ser till barnets bästa.

9. Insatsområden för utveckling

De insatsområden som handlingsplanen tar sin grund i bygger på av staten prioriterade områden för samverkan och fördelningen av de läns gemensamma medlen.

9.1 Stärkt samverkan mellan huvudmännen Norrbotten

Norrbotten ligger högre i vissa ohälsotal än riket. Det är viktigt att följa förändringen och utvärdera eventuella effekter av covid-19 i olika åldersgrupper. Den fulla effekten av pandemins verkningar kommer först att ses på längre sikt, men detta behöver följas och analyseras.

Som en del av Socialstyrelsens regeringsuppdrag att följa, stödja och utvärdera de satsningar som görs, erbjuds Norrbotten följeforskning och stöd till utvalda utvecklingsarbeten i länet. Huvudfokus är arbeten som är kopplade till insatser barn- och unga. De arbeten som erbjuds att följas närmare är:

- förebyggande arbete för den samiska befolkningens psykisk hälsa
- kartläggning av samsjuklighet unga (Piteå)
- hemmasittare – my Key (Luleå)

Förflyttningen till en *Nära Vård och Omsorg* i länet ligger i linje med arbetet för psykisk hälsa att minska behovet av slutenvård, öka öppenvårdsstödet och förbättra livskvaliteten med tidiga insatser.

Under 2019 har en [överenskommelse om samarbete för personer med psykisk- och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning samt för individer med substansberoende av alkohol, andra droger och spel om pengar](#), tagits fram. Denna ligger till grund för den [länsgemensam handlingsplan för personer med missbruk och beroende](#) som antagits i maj 2021. I handlingsplanen beaktas särskilt unga med missbruks- och beroendeproblematik med utgångspunkt i [SKR: s handlingsplan](#) för samma målgrupp.

Behov finns av utveckling och förbättring inom barn- och unga området med utgångspunkt från Norrbusöverenskommelsen. En genomlysning har genomförts av Norrbus 2019 där det konstaterats behov av utveckling och förbättring. Omfattande lagstiftningsförändringar samt barnkonventionen som blivit lag påverkar dessutom hur Norrbusöverenskommelsen ska utformas. Det är av vikt att regionen och kommunerna kommer fram till en gemensam bild av vilka behov som finns hos barn och unga för att senare kunna skapa en gemensam inriktning. En revidering av Norrbusöverenskommelsen och ett fördjupat arbete av placerade barns hälsa är önskad och prioriterad aktivitet.

Kunskapsstyrning i Norrbotten

I länet pågår ett gemensamt arbete för att samordna och implementera den nationella kunskapsstyrningen, de nationella riktlinjerna samt vård- och insatsprogrammen, så att dessa når medarbetarna. Den regionala strukturen för länets kunskapsstyrning samordnas genom Region Norrbottens organisation för kunskapsstyrning i samverkan med länets regionala samverkans- och stödstruktur (Norrbottnens Kommuner) för kunskapsstyrning inom socialtjänsten.

Nära vård

Regionens och kommunens hälso- och sjukvård står inför en rad långsiktiga strukturella utmaningar. Bland annat ökar antalet gamla och unga snabbare än vad befolkningen i arbetsför ålder gör. För att hälso- och sjukvården och den kommunala vård och omsorgen ska vara fortsatt effektiv och av hög kvalitet, och för att kunna möta den demografiska utvecklingen och invånarnas behov på ett bättre sätt, krävs en omställning i hela vård- och omsorgskedjan. I Norrbottens län pågår ett omfattande omställningsarbete för att utveckla en *nära vård och omsorg* och där arbetet med psykisk ohälsa är en del av detta utvecklingsarbete.

9.2 Länsgemensamt arbete för suicidprevention

I Norrbotten ligger andelen självmord fortsatt högt. Under 2020 ses en viss minskning av självmorden både lokalt och nationellt. Pandemins påverkan på den psykiska hälsan har vi inte sett full effekt av ännu. Många frivilligorganisationer rapporterar fortfarande och så även polisens data beskriver behovet av ett ökat suicidpreventivt arbete. Ett fortsatt långsiktigt arbete är nödvändigt för att minska andelen självmord och för att utveckla det förebyggande arbetet.

Regionen och kommunerna har tidigare varit för sig arbetat med insatser för suicidprevention och bedömningen är att länet måste intensifiera arbetet och att det måste göras gemensamt och här även inkludera civilsamhället och blåljusmyndigheterna. Att genom dialog och utbildningsinsatser ge baspersonal i såväl socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens, skolans och elevhälsans verksamheter verktyg för att upptäcka, våga fråga om suicid samt att lyssna och hjälpa personen vidare. Planerade aktiviteter för att stärka arbetet med suicidprevention anges i matrisen nedan.

Riksrevisionen rapport angående det suicidpreventiva arbete 2021 visar att kunskapsstyrning om suicidprevention inte leder tillräckligt ofta till konkreta åtgärder. Huvudmännen kan utifrån Riksrevisionens rapport emotse fler aktiviteter från 2022 och framåt med krav på samverkan med flera aktörer för att med gemensamma krafter nå målet. [Statens suicidpreventiva arbete – samverkan med verkan? \(RiR 2021:26\) \(riksrevisionen.se\)](#)

9.3 Stärkt Brukarmedverkan

I utvecklingsarbetet under åren 2016–2021 med uppdrag psykisk hälsa har brukarorganisationerna medverkat i hela processen med bland annat framtagandet och revidering av handlingsplanerna, framtagande av länsgemensamma styrdokument samt genomförande av konferenser mm. Initialt har också genomförts särskilda informationsmöten för brukarorganisationerna inför arbetet med handlingsplanerna. De brukarorganisationer som bjudits in och i varierande grad deltagit finns NSPH, RSMH, OCD-föreningen, Autism- och Aspergerförbundet, Shedo och Attention.

Det finns i länet ett behov av att stärka och utveckla formerna för brukarmedverkan. Representationen vad gäller brukarorganisationer är på många orter närmast obefintlig och är en anledning till att utveckla arbetet med brukarmedverkan. Ett avtal har tecknats under 2021 med NSPH-riks att under 14 månader stödja en regional utveckling för förnyad brukarorganisering i Norrbotten genom att bland annat handleda region/kommun och regional brukarrörelse i arbetet med regionalt brukarinflytande.

Målsättning

- Att ge förutsättningar till ett starkt regionalt brukarinflytande med samverkan mellan brukarrörelsen, regionen och kommunerna.
- Att ge förutsättningar för en stabil brukarrörelse som kan fungera som motor för införandet av metoder för brukarinflytande (exempelvis Peer Support, Brukarrevision).
- Att Norrbotten ska kunna bli en pilot för hur ett regionalt brukarinflytande kan skapas.

Under 2022 planeras avsättning av medel som stöd till uppbyggnad av en regional paraplyorganisation för länets brukarföreningar. Denna satsning går parallellt med ovan beskrivna stöd från NSPH riks.

I dialog med Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten har frågan lyfts om stöd för att stärka arbetet med brukarmedverkan. Socialstyrelsen påbörjar arbete under hösten 2021 med fokus på brukar-, patient och anhöriginflytande och delaktighet, i enlighet med det regeringsuppdrag som myndigheten har att stödja huvudmännen i utvecklingsarbetet.

9.4 Ungdomsmottagningar

Av det nationella stöd som erhålls för ungdomsmottagningarnas verksamhet går huvuddelen till att stärka bemanningen vid befintliga mottagningar enligt handlingsplan från 2016.

I aktivitetsplanen nämns inte ungdomsmottagningarna i särskilda aktiviteter då de ingår som en av huvudmännens verksamheter som möter målgruppen med psykisk ohälsa. För 2021-2022 erbjuds utbildning i sexologi till samtliga anställda vid länets ungdomsmottagningar från läns gemensamma medel.

På uppdrag av Polsam har en arbetsgrupp under 2019 kartlagt ungdomsmottagningarnas uppdrag i länet. En del i översynen av ungdomsmottagningarna ligger på de som bor i glesbygd och hur en digital ungdomsmottagning kan möjliggöra ett jämlikt utbud av tjänster till ungdomar i hela länet. Översynen handlar också om att säkerställa att verksamheten bedrivs lagenligt och patientsäkert då det dubbla huvudmannskapet medför frågor gällande exempelvis dokumentation och patientsäkerhet. Frågan om huvudmannskap, organisation och digitalisering ligger alltså kvar hos den politiska nivån att hantera.

10. Aktivitetsplan Uppdrag Psykisk hälsa 2020–2025

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
Utarbeta mätbara indikatorer för uppföljning av resultatet för brukaren/patienten utifrån genomförda aktiviteter. Med stöd från SoS/FHM och SKR indikatorer	Nya uppföljningskrav av satsningen fr om 2021	Uppföljning ur verksamhets- och patient/brukarperspektiv	SoS/FHM har i uppdrag att följa upp satsningen och stödja regional nivå med indikatorer	2021- kontinuerligt i förhållande till aktiviteter	Redovisning i enkäter från myndigheterna/SKR genom länsamordnarna Arbetsgruppen arbetar fram indikatorer med stöd av myndigheterna och SKR
Gemensamma och riktade aktiviteter för implementering av Vård och insatsprogram (VIP) <ul style="list-style-type: none"> • ADHD • Självskada • Depression • Missbruk/beroende • Schizofreni och liknande tillstånd 	Implementeringsplan behöver upprättas	En gemensam kunskapsbas Inkluderar brukare/anhörigas/närståendes delaktighet och stöd	Indikatorer för VIP framtagna	2022	Genomförs i samverkan med Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner, länsgemensam arbetsgrupp och brukarorganisationer Samordning genom Länsamordnare
Implementering av länsgemensam handlingsplan missbruk/beroende genom webinarium. Revidera befintlig handlingsplan att inkludera det suicidpreventiva arbetet	Handlingsplanen beslutad i maj 2021 Webinarium planeras 2022	Alla verksamheter som möter personer med missbruk/beroende ska ha kunskap om handlingsplanen	Typ av verksamhet Antal -genomförda -deltagare	2022	Länsamordnare samt representanter från arbetsgruppen

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
Resultat av samsjuklighetsutredningens förslag – hur kommer det att påverka delaktighet och samverkan. Förstudie?	Länsgemensam handlingsplan finns men grundar sig på nuvarande ansvarsfördelning	Förberedelse inför eventuella huvudmannaskaps förändringar och uppdatering av den länsgemensamma handlingsplanen för missbruk/beroende		2022-2025	Länssamordnare samt representanter från arbetsgruppen psykisk hälsa
Samordning av psykiatriveckan Digitala föreläsningar Engagera våra brukarorganisationer Kommunerna i samverkan med Region Norrbotten, Norrbottens Kommuner, brukar/patient och anhörigorganisationer genomför digitala föreläsningar för länets medborgare	Psykiatriveckan genomförs årligen Samordnad psykiatrivecka genomförs digitalt 2022	Kompetensutveckling För personal och medborgare	Antal genomförda föreläsningar och antal deltagare	Hösten 2022 Psykiatriveckan V 41	
Pilot – Kartläggning av samsjuklighet 12-30 år i Piteå kommun Få kunskap om omfattningen av samsjuklighet	Pågår	För att hitta en modell för förebyggande och tidiga insatser i samverkan. Undersöka om detta kan bli en modell för hela Norrbotten att breddinförs.	Följeforskning genom Socialstyrelsen	2021-2022	Verksamhetschefer/enhetschefer vid berörda verksamheter (Piteå kommun, BUP, vuxenpsykiatri, primärvård)

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
Pilot. Samverkan runt unga vuxna/vuxna med samsjuklighet	Omstart av planerat arbete	Tidigt omhändertagande i samverkan. Implementering av rutiner och arbetssätt. Undersöka om detta kan bli en modell för hela Norrbotten att breddinföra	-Antal individer -Vårdkonsumtion -Antal Återinläggningar	2022	Verksamhetschefer/enhetschefer vid berörda verksamheter (Bodens Kommun och vuxen psyk SUS, Region Norrbotten)
Norrbusöverenskommelsen revideras och utvecklas Ett fördjupat arbete behöver göras, bl.a översyn av hälsoundersökningar av placerade barn. Peter Almgrens utredning – <i>börliga barnen</i> som utgångspunkt	Norrbusöverenskommelse finns men är inte uppdaterad.	Förtydliga samverkan Att erbjuda likvärdighet till barn- och unga i Norrbotten. Revidera Norrbusöverenskommelsen så att den går i linje med lagstiftning och utvecklingsarbeten som rör barn och unga	uppföljning med kvantitativa mått	2022-2025	Länsstyrgruppen
Implementering av Standardiserade vårdförlopp Schizofreni, självskada och depression GAP-analys behöver göras initialt (först schizofreni)	inväntar beslut om regional kunskapsstyrnings - organisation	Patienten/brukaren ska få samordnade insatser i rätt tid.	Ytterligare en aktivitet är att i samverkan med berörda verksamheter utarbeta indikatorer för uppföljning	2022-2025	Länssamordnare och kunskapsstyrningsorganisationen
Bistå forskningsprojektet genom dialog och informationsspridning ChatPal – Test av APP	Norrbottens Kommuner, Region Norrbotten och Luleå tekniska universitet tillsammans med internationella	främja ungas psykisk hälsa med stöd av artificiell intelligens (AI)	Projektet följs upp av projektägarna	2022--	Folkhälsocentrum Arbetsgruppen

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
	parter utvecklar en AI-tjänst för att främja ungas psykiska hälsa				
Tillgängliggöra material rörande psykisk (o)hälsa, för brukare och anhöriga på hälsocentraler, sjukhus och ungdomsmottagningar, kommunernas verksamheter. Ex. i väntrum samt på verksamheternas webbplatser.	Det finns inte någon samlad information i verksamheterna	Sprida information, bidra till ökad kunskap och bidra till psykoedukation		2022 och fortlöpande	Genomförs med i samverkan med Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner, arbetsgrupp och brukarorganisationer
Fortsatt utveckling och samordning av utbildningsinsatser, ex bygga vidare på kunskapsplattformen. Fler aktörer – blåljuspersonal, brukarorganisationer, civila samhället. SoS gapanalys över utbildningar.docx Spridning info ut i kommunerna genom folkhälsoarbetet	Plattform finns men är inte helt känd bland alla medarbetare och denna används inte regelbundet för satsningar inom psykisk hälsa	En gemensam kunskapsbas Som bygger på kontinuerliga återkommande utbildningsinsatser som kopplas tydligare till plattformen Upprätta en webbsida om suicid som är lätt att hitta. Hur många besök har sidan	antal utbildningar/år antal deltagare/år mm	2021-2025 Och löpande	Samordning Processledare/uppdragsledare för kunskapsstyrning och implementering av VIP. Länssamordnare, arbetsgrupp Länsstyrgrupp

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
Postcovid och psykisk hälsa. Förberedelse inför omställning omhändertagna effekter efter covid (vårdsuld)	Behovet av insatser aktiviteter är inte analyserade i sin helhet.	Att inte lämna någon utan stöd till egenvård, insatser o/e behandling	Resultat av analys	2022--	Länssamordnare, arbetsgrupp Länsstyrgrupp
Utbildningsinsatser för Genom webinarium/ workshops <ul style="list-style-type: none"> Tidig upptäckt av problematisk spelande. Utredning Behandling Uppföljning och indikatorer är en av aktiviteterna för detta utvecklingsarbete.	I länet ser har vi ett ökat inflöde till råd och stöd och personerna är ofta i mycket dåligt skick. Det är inte heller ovanligt att de är suicidala. De har hunnit dra på sig stora skulder och har inte i alla fall vågat berätta för partner och barn hur illa det är ställt	Ökad professionens kunskap om spelberoende (spel om pengar) och de stöd i utredning och behandling som rekommenderas i VIP	Antal genomförda webinarium och antal deltagare	2022-2025	Länssamordnare arbetsgrupp
Förstudie – behandling missbruk/sexualitet personer med substansbruksproblematik, har behov av behandling och stödinsatser då sexuella problem är vanligt. Forskning visar att social stress, sexuella problem inkluderat, är en stor bidragande orsak till återfall i missbruk	I dagsläget finns ingen aktör, varken inom socialtjänst eller hälso- och sjukvård som arbetar med detta. Det finns dock i andra länder strukturerade behandlingar för problem kopplade till	Vi vet i dagsläget inte hur omfattande behovet av en sådan behandling är vi ser därför ett behov av att kartlägga detta samt undersöka vilka aktörer som behöver samverka för att möta denna målgrupp och dessa behov. Förstudien ska också ge svar på möjligheten att översätta/utbilda och implementera metoden.	Resultat av förstudien	December 2021 juni 2022	Berörda verksamheter Piteå (socialtjänstens öppenvård & psykiatri) Länssamordnare

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar
	substansmissbruk och sexualitet.	Samt att undersöka hur kvalitetssäkring av modellen kan genomföras.			

Insatsområde – Läns gemensamt arbete för suicidprevention						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Bygga en långsiktig struktur för det suicidpreventiva arbetet genom samordning av utbildningsinsatser och framtagande av en läns gemensam handlingsplan för suicidprevention	Det saknas regional handlingsplan för suicidprevention Och samordning i länet.	En gemensam kunskapsbas Inkluderar brukare/anhörigas/närståendes delaktighet och stöd Långsiktigt mål är minskat antal suicid i länet	Handlingsplan finns	2022-2025 med eventuell förlängning	Länsstyrgrupp Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp	Processledare/uppdragsledare om 50% från Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner.
Utbildning av instruktörer AOSP (akut omhändertagande av suicidnära person) till blåsljuspersonal och räddningstjänst tillsammans med Regionens personal	Gemensam kompetensutveckling saknas	Utbilda Instruktörer som i sin tur kaskadutbildar årligen	Antal: - utbildade instruktörer - Genomförda utbildningar - deltagare	Start hösten 2021 fortlöpande	Process-/uppdragsledare för de suicidpreventiva arbetet som beskrivs ovan. Stöd av läns samordnare och arbetsgrupp	Regionen: inkluderar kostnad för utbildning av instruktörer Genomförande av utbildning Kostnader för vikarier
Utbildning AOSP för räddningstjänsten (kommunal) Räddningstjänsten finns på alla orter och är ett viktigt komplement till övrig blåsljusmyndighet	Gemensam kompetensutveckling saknas	Räddningstjänsten utbildas genom Regionens instruktörer enligt ovan	Genomförda utbildningar -deltagare	Start hösten 2021 fortlöpande	Process-/uppdragsledare för de suicidpreventiva arbetet som beskrivs ovan. Stöd av läns samordnare och arbetsgrupp	Kommunerna inkluderar kostnad för utbildning, ev vikariekostnad
Ta fram korta digitala utbildningar för stöd i samtal att våga fråga (Beskows suicidstege)	Gemensam kompetensutveckling saknas	Nå ut till en bred målgrupp, de som möter äldre, hemtjänst, äldreboende, skola, elevhälsa, funktionshinder, UM mfl	Genomförda utbildningar -deltagare	Planering hösten 2021 genomförs 2022 och löpande	Projektledare för suicidprevention med läns samordnare och arbetsgrupp	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR

Insatsområde – Läns-gemensamt arbete för suicidprevention						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Sprida information om och länka till Suicide Zeros kostnadsfria webbutbildning ”våga fråga”						
Fortsätta utbildningsinsatser i MHFA samt att med fokus på verksamheter med ungdomsinriktning med befintliga instruktörer. Kontinuerliga utbildningar för främst den samiska befolkningen i MHFA	Instruktörer i MHFA finns	MHFA är psykisk hälsas motsvarighet till HLR och ska prioriteras på samma sätt	Genomförda -utbildningar -deltagare -antal utbildade instruktörer	2022-2025	Samiskt resurscentra vid hälsocentralen i Jokkmokk	Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR
Engagera och utbilda MHFA instruktörer genom länets bildningsförbund och folkhögskolor	Kunskapen om suicid hos befolkning behöver öka. Samverkan med bildningsförbund i andra län har visat sig vara framgångsrikt	Målet är att bildningsförbunden i kommunerna ska erbjuda kostnadsfria utbildningar i MHF till allmänheten. För att öka kunskap om suicid och hur man kan förebygga suicid.		2022-- fortlöpande		Kostnadsberäkning efter beslut om medelsfördelning och överenskommelse mellan Staten och SKR

Insatsområde – stärkt brukarmedverkan

Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
<p>Stödja länets brukarorganisationer genom NSPH</p> <p>Tillföra medel för NPSH att tillsätta en projektledare 50%</p> <p>NSPH utvecklar samverkan mellan länets brukarorganisationer och huvudmännen med stöd av NSPH riks och Socialstyrelsen</p>	<p>Då brukarorganisationerna inte finns representerade i alla kommuner då försvåras arbetet med ett aktivt brukarinflytande. Länets brukarorganisationer behöver stöd i det regionala arbetet för att vara en aktiv part i utvecklingsfrågor tillsammans med huvudmännen.</p>	<p>Identifiera och kartlägga strukturella problem och föreslå egna utvecklingsområden för att stärka brukarinflytandet</p>	<p>Brukarorganisationens framtagna plan med behov och förslag</p>	<p>2022 årligen så länge nationella medel tillförs</p>	<p>Med stöd av NSPHs nationella organisation genom SKR/UPH</p>	<p>450 tkr årligen (inkl. arbavg) Samt 50 tkr genomförande möten/resor Kostnaden fördelas lika mellan Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner</p>
<p>Stödja implementering av brukarcertifiering med stöd av Verdandi (vid en psykiatrisk heldygnsverksamhet samt en kommunalt boende)</p>	<p>Brukarcertifiering är genomförd i en kommun och vid Beroendecentrum.</p>	<p>Att genomföra brukarcertifiering vid en kommunal och en regiondriven verksamhet per år.</p>	<p>Antal genomförda certifieringar per år</p>	<p>2022-årligen så länge nationella medel tillförs</p>	<p>Länssamordnare och verksamhetschefer</p>	<p>Uppskattad kostnad 60-100 tkr per verksamhet. Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner bekostar respektive verksamhet</p>
<p>Ta fram och/eller utveckla befintligt anhörigstöd till olika grupper för psykisk ohälsa med delaktighet/medverkan brukarorganisationer.</p> <p>Stödja och samverka med kommunernas anhörigsamordnare/motsv och civila samhällets organisationer Erbjudna anhörigutbildningar.</p>	<p>GAP-analys/inventering behöver göras</p>	<p>Komplettera huvudmännens arbete med anhörigstöd</p> <p>Vi behöver utveckla arbetssätt för att säkra att</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Produktion av stödmaterial <p>GAP analysen/inventeringen hos huvudmännen ger oss möjliga indikatorer</p>	<p>2022-2025</p> <p>2022-2025</p>	<p>Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp Brukarorganisationerna</p>	<p>Kostnad för inventering hos båda huvudmännen/ GAP-analys och utbildningsinsatser</p>

Insatsområde – stärkt brukarmedverkan						
Aktivitet	Nuläge	Mål	Indikatorer	Tidsplan	Ansvar	Kostnad
Implementera Socialstyrelsens kommande strategi för anhörigstöd		anhöriga inte tappas bort	Genomförda -utbildningar -deltagare	2022-		
Utveckla brukarmedverkan Genom ex <ul style="list-style-type: none"> • bjuda in civila samhällets organisationer • samverka med nationella brukarorganisationer • fokusgrupper för brukare, • anhöriga/närstående • Samt utveckla en frågepanel för barn och unga i syfte att få deras synpunkter och erfarenheter 	Behöver utvecklas i länet när det gäller psykisk (o)hälsa	För ett personcentrerat arbetssätt och utveckling av verksamheterna krävs bredare förankring med brukarna för bästa utfall och legitimitet av verksamheterna	Antal genomförda dialoger/fokusgrupper	2022–2025	Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp Brukarorganisationerna NSPH riks samt NSPH Norrbotten Socialstyrelsens stöd för arbete med brukarorganisationer	Arvodessättning för deltagande personer från brukar-/civilsamhällets organisationer
Representanter från länets brukarorganisationer deltar fortlöpande i det regionala arbetet Brukarorganisationerna/civilsamhället som resurs vid utbildningar och föreläsningar	Länets brukarorganisationer deltar sedan 2016 i det länsgemensamma arbetet och är en viktig resurs vid utbildningar mm.	Brukarmedverkan är viktigt för legitimiteten i utvecklingsarbetet		2022-2025	Samordning Länssamordnare, arbetsgrupp Brukarorganisationerna	Arvoderas för varje enskilt tillfälle